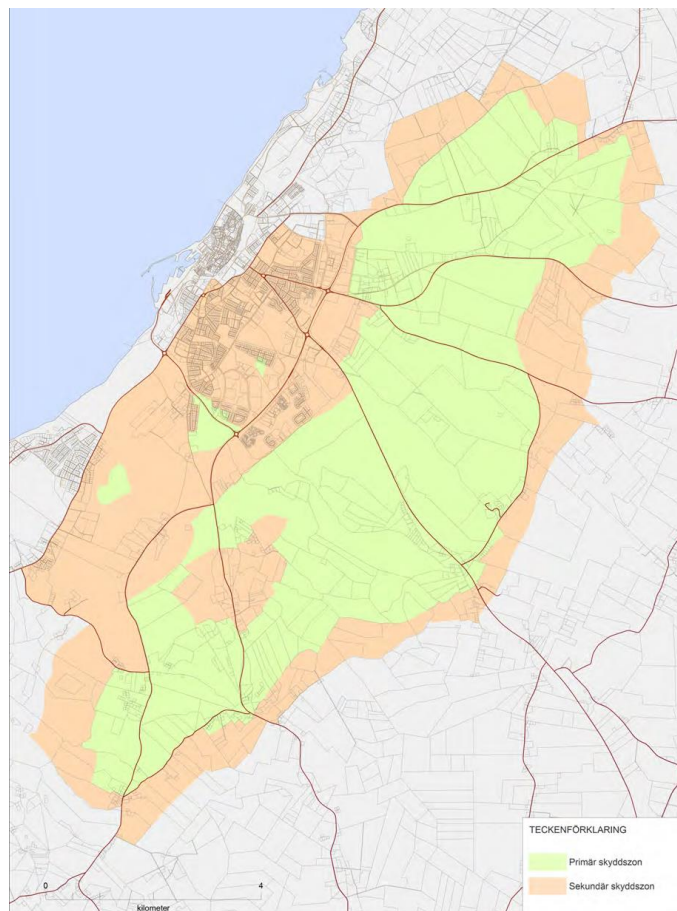

Tillsyn inom Visby Vattenskyddsområde 2018

Visby Vattenskyddsområde

Tillsyn utförd av enhet miljö- och hälsoskydd under 2018.

Inledning

Nya föreskrifter för Visby grundvattentäkter beslutades av regeringen 2017-05-11. För verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt föreskrifterna ska en anmälan eller ansökan ha gjorts inom ett år efter det att föreskrifterna vunnit laga kraft. Med anledning av de nya föreskrifterna har ett projekt med tillsyn på verksamheter inom vattenskyddsområdet (VSO) pågått under 2018. Fokus har legat på hantering av mer än 250 l petroleumprodukter som kräver tillstånd inom primär zon och anmälan inom sekundär vattenskyddszon. Hantering är allt från användning till saluförande. Det innebär exempelvis att försäljning av mer än 250 liter petroleumprodukter på en bensinstation, varuhus med mera omfattas.

Syfte

Målet med tillsynen har varit att informera om de nya föreskrifterna och bedriva tillsyn för att säkerställa att föreskrifterna efterlevs och därmed minimera riskerna med att dricksvattnet för Visby-borna förorenas.

Metod

För att hitta de verksamheter som kunde vara aktuella för tillsyn gjordes först en utsökning av alla företag på Gotland med hjälp av ledningskontoret. Uppgifterna hämtades från UC's register (affärs och kreditinformationsföretag). Därefter gjordes ett urval av alla företag inom Visby VSO. Utifrån den listan valdes några branscher ut där förekomsten av petroleumprodukter kunde vara trolig. Utvalda verksamheter fick därefter ett utskick med uppmaning om att svara på en enkät i syfte att närmare utreda om verksamheten omfattas av föreskriften. Enkätsvaren låg sedan till grund för att välja ut verksamheter för tillsyn. Det beslutades att tillsyn i första hand skulle bedrivas på verksamheter som hanterade mer än 250 l petroleumprodukter inom Visby VSO.

Flera miljöskyddsinspektörer deltog i projektet som var planerat att utföras under en begränsad tidsperiod under 2018. För att säkerställa en likvärdig, och därmed rättssäker, bedömningsgrund utarbetades en gemensam checklista som användes som underlag vid besöken på verksamheterna. Checklistan bestod i korthet av följande delar:

- Administrativa uppgifter (namn, org-/personnummer m.m.)
- Allmän information om Visby VSO (gällande regelverk m.m.)
- Förvaring av petroleumprodukter inomhus samt utomhus (cisterner, underlag m.m.)
- Vidtagna skyddsåtgärder (invallningar, saneringsutrustning m.m.)
- Övrig kemikaliehantering (utom petroleumprodukter)

Resultat

- Totalt 54 verksamheter valdes ut för tillsyn. Av dessa utfördes till syn på 38 verksamheter, 10 C-verksamheter och 28 U-verksamheter, under 2018. Tillsyn på återstående 16 verksamheter kommer att göras under 2019. B-verksamheter omfattas inte inom projektet.
- De 38 verksamheter, på vilka tillsyn utfördes, utgjordes av följande typer av verksamheter:

Typ av verksamhet	Antal
Bensinstation/Biltvätt	3
Detaljhandel	7
Fordonsverkstad	14
Skrot/Avfallsverksamhet	2
Verkstad övrigt	3
Åkeri/Entreprenad/Masshantering	7
Åkeri/Entreprenad/Masshantering + Verkstad	2

- Efter tillsyn konstaterades att 11 verksamheter behövde komma in med en ansökan om tillstånd för hantering av mer än 250 liter petroleumprodukter inom primärt vattenskyddsområde och 23 verksamheter behövde komma in i anmälan för hantering av mer än 250 liter petroleumprodukter inom sekundärt vattenskyddsområde. Totalt 24 beslut/tillstånd har sedan utfärdats inom projektet av tillsynsmyndigheten under 2018. Kompletta handlingar för anmälan/ansökan saknas ännu från 10 verksamheter.

Krav på ansökan/anmälan?	Antal	Utfärdade beslut/tillstånd	Ej inkom- men/komplett an- mälan/ansökan
Ansökan om tillstånd krävs (primärt VSO)	11	6	5
Anmälan krävs (sekundärt VSO)	23	18	5
Ansökan/Anmälan Behövs Ej	3	x	
Ska lägga ner verksamhet	1	x	

- Det framkom också att två verksamheter behövde komma in med anmälan för upplag av asfalt inom Visby VSO.
- Vid tillsynen påpekade även brister gällande bland annat undermålig invallning för flytande kemikalier/petroleumprodukter, avsaknad av tätningssystem för dagvattenbrunnar och otillräckliga rutiner kring sanering av spill med absorptionsmedel. Ett flertal verksamheter behövde också utvärdera riskerna med att ställa upp fordon för parkering eller lossning/lastning på en grusad yta som inte är tät för ett eventuellt läckage fordon eller produkter. Om riskerna bedömdes som stora måste ytterligare åtgärder vidtas. I nedanstående tabell visas en sammanställning av åtgärderna för att komma tillrätta med de vanligast förekommande bristerna. Sammanställningen är gjord för 32 av 38 verksamheter.

Åtgärder för att reducera brist	Antal (ggr) påpekade	Andel (%)
Förbättrad invallning eller kontroll av invallningen för flytande kemikalier/petroleumprodukter.	19	58
Införskaffa tätningsutrustning för dagvattenbrunn.	15	45
Kontroll/besiktning oljeavskiljare och/eller att rutiner för skötsel av oljeavskiljaren tas fram.	13	39
Bedömning av riskerna med grusade uppställningsytor för fordon.	8	24
Införskaffa erforderliga mängder absorptionsmedel och/eller att använt absorptionsmedel tas om hand som farligt avfall.	6	18
Besiktning av cistern (alt. ta fram besiktningsprotokoll).	5	15
Framtagande av rutiner som rör städning av lokaler (golvtvätt etc.).	6	18
Föra anteckningar om de mängder farligt avfall som årligen uppstått i verksamheten.	7	21
Kontroll och eventuell efterföljande sanering av spill på marken.	3	9
Förbättrad förvaring av avfall utomhus (nederbördsskydd etc.).	3	9
Förbättrat skydd mot spill vid tankning (spillplåt etc.).	3	9
Städning av omgivningen från skräp från verksamheten	2	6

Diskussion och slutsats

Vid tillsyn har det framkommit att det finns en bristfällig kännedom hos verksamhetsutövare inom vattenskyddsområdet om vad föreskrifter för Visby VSO innebär. Anmälningar/ansökningar om hantering av 250 l petroleumprodukter inom vattenskyddsområde har kommit in till nämnden först efter att tillsyn har gjorts och verksamhetsutövaren har upplysts om att en anmälan/ansökan behövs. Anledning till detta förmodas vara att föreskrifterna blev överklagade och inte vann laga kraft förrän ca 2 år efter det att information om Visby VSO delats ut till samtliga fastighetsägare inom området. Enhet miljö- och hälsoskydd ser ett behov i att tillsyn fortgår vid fler verksamheter för att informera om föreskrifterna samt se till att dessa efterlevs. Det bör också utvärderas, i samråd med TKF, om en ytterligare information behövs.

Uppföljning/efterarbete

Uppföljning av påtalade brister har som regel skett i samband med inkommen och behandlad anmälan/ansökan. Arbetet med att få in samtliga handlingar från verksamhetsutövare för att kunna skriva ett beslut eller tillstånd har tagit längre tid än förväntat. Arbetet kvarstår med att få in kompletta handlingar från 10 verksamhetsutövare för att kunna utfärda beslut/tillstånd. Det kan finnas behov att förelägga verksamhetsutövare om att komma in med uppgifter.

Arbetet med att utföra tillsyn utifrån vattenskyddsföreskrifterna kommer att fortsätta under 2019. Förutom de 16 verksamheterna som kvarstår från 2018 ska 23 nya objekt, som är lokaliserade inom primärt skyddszon, väljas ut för tillsyn. Totalt planeras tillsyn utifrån vattenskyddsföreskrifter för 28 U-objekt och 11 C-objekt under 2019.